

Machine vs. Human translation

A comparison between the two using examples

Tarkan Alpay KIRBOĞA

Method:

Three texts of law, news & humorous literature will be chosen, and be translated via human translation first, then a second translation from ai will be presented and a direct comparison will be made.

DeepL has been used for the machine translations as it is known for its capability of automatically determining the text type & translating accordingly.

Legal text:

The following is an excerpt from Muğla University's Education Regulation's legislation on undergraduate and graduate course registration.

Source text:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kayıt İşlemleri

Kayıt işlemleri

MADDE 7 – (1) Üniversiteye bağlı fakülte/yüksekokul/meslek yüksekokullarının bölüm/programlarına yerleştirilen adayların kayıt işlemleri Senato kararı ile belirlenen tarihlerde öğrenim görecekleri birimlerde yapılır.

(2) Kayıt için, Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının her yıl yayınladığı “Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu”ndaki belgeler ile Rektörlük tarafından belirlenen belgeler istenir.

(3) **(Değişik:RG-10/4/2013-28614)** Aynı anda örgün iki ön lisans veya iki lisans programına devam edilmez. Belirtilen düzeyde yükseköğretim kurumunda kayıtlı olduğu anlaşılanların, belgelerinde eksiklik veya tahrifat bulunanların kayıtları yapılmaz; yapılmış olsa bile iptal edilir.

(4) Akademik takvimde belirlenen kayıt süresi içinde kaydını yaptırmayan adaylar kayıt haklarını kaybederler.

(5) **(Ek:RG-07/02/2020-31032)** Üniversitede ilk kayıt sürecini başlatan ve akademik takvimde belirtilen kayıt tarihleri arasında kayıt hakkından vazgeçen öğrencinin kayıt iptali yapılır.

Önceki öğrenimin tanınması

MADDE 8 – (1) Üniversiteye ilk defa kayıt yaptıran öğrenciler, eğitim-öğretim yılının ilk haftası içinde başvurmaları halinde;

a) Daha önceki yükseköğretim bölüm/programlarında başardıkları derslerin kredileri ve bu derslerden aldıkları başarı notları ilgili yönetim kurulu kararı ile kayıt yaptırdıkları bölüm ve programa aktarılır.

b) Tanınan ve başarı notları aktarılan eğitim-öğretim programındaki derslerin toplam kredisi ve öğrencinin kaydolduğu programın eğitim-öğretim programındaki yarıyıl kredileri dikkate alınarak bu derslerin karşılık geldiği yarıyıl sayısı hesaplanır. Bu süre Kanununun 44 üncü maddesinde belirtilen azami öğrenim süresinden düşülerek, öğrencinin intibak ettirileceği yarıyıl ilgili yönetim kurulu kararı ile belirlenir.

Özel öğrenci ve değişim öğrencisi

MADDE 9 – (1) Üniversiteye özel öğrenci veya değişim öğrencisi kabulünde ya da özel öğrenci veya değişim öğrencisi olacak Üniversitemiz öğrencileri için aşağıdaki esaslar uygulanır:

a) Diğer üniversite öğrencilerinden isteyenlere, ilgili birim yönetim kurulunun önerisi ve Üniversite Yönetim Kurulunun onayı ile açılan dersleri izleme izni verilebilir. Özel öğrencilerin, kaydoldukları dersler için belirlenen tüm şartlara uymaları gerekir. Özel öğrenciler normal statüdeki öğrencilerin öğrencilik haklarından yararlanamazlar.

b) Diğer üniversitelerden ders almak isteyen öğrencilere, ilgili birim yönetim kurulunun önerisi ve Üniversite Yönetim Kurulunun onayı ile izin verilebilir.

c) Yurt içinden ya da yurt dışından belli bir süre için Üniversiteye gelen veya Üniversiteden giden öğrencilerin harç, kayıt, başarılı oldukları derslerden aldıkları notların değerlendirilmesi ve tanınması gibi tüm işlemler ikili anlaşma ve ilgili mevzuat hükümlerine göre ilgili kurulların kararları ile yürütülür.

Kayıt yenileme ve ders kayıtları

MADDE 10 – (1) Öğrenciler, her yarıyıl başında ve akademik takvimle ilan edilen süreler içinde, öğrenci katkı payını veya öğrenim ücretini ödeyerek kayıtlarını yenilemek, ders kayıtlarını yaptırmak, akademik danışmanlarına onaylatmak zorundadırlar. Ders kaydı yaptıran öğrenciler akademik takvimde belirtilen ders değiştirme ve bırakma tarihlerinde kayıt yaptırdıkları dersleri bırakabilir, yeni derslere kayıt yaptırabilirler. Öğrenciler kayıtlarını kendileri yaptırmakla yükümlüdürler ve kayıt yenileme işleminin tümünden sorumludurlar.

(2) Öğrenci katkı payları ve öğrenim ücretleri; Kanununun 46'ncı maddesinde, 19/11/1992 tarihli ve 3843 sayılı Kanunun 7'nci maddesinde ve bu Kanun maddelerine göre her yıl için Bakanlar Kurulunca belirlenen "Yüksek Öğretim Kurumlarında Cari Hizmet Maliyetlerine Öğrenci Katkısı Olarak Alınacak Katkı Payları ile İkinci Öğretim Ücretlerinin Tespitine Dair Karar"da belirtildiği şekilde hesaplanır.

(3) Mazereti Üniversite Yönetim Kurulunca kabul edilen öğrenciler, ders değiştirme ve bırakma süresi içinde kayıt yaptırabilirler.

(4) Kayıt yenilemeyen öğrencilerin kayıt yenilemedikleri süreler azami öğrenim süresinden sayılır.

* Mevzuat Bilgi Sistemi. (2011, November 28).

Typology:

- The text is a set of rules and regulations set by a university board of directors. It intends to specify the rules of registration and registration renewal for students both foreign and domestic.
- The text is formal in nature, and has to be hierarchical, detailed and organised. The text uses legal terminology.

- The text is organised in to articles (madde) that each specify a regulation regarding registration procedures.
- The text language is clear to those who are advanced in the Turkish language. It is brimmed with details, and without concise reading can be misunderstood.
- The legal references in the text to other decisions and laws have to be translated with the abbreviations needing to be localised to their English equivalent.

Human translation:

PART THREE

Registration procedures

Registration procedures

ARTICLE 7 – (1) Registration of the candidates placed into the departments/programmes of the faculty/highschool/vocational school affiliated to the university will be done at the unit they will get education at a date determined Senate ruling.

(2) For registration documents in the “Higher Education and ContingencyGuide” published every year by the Student Assessment, Selection and Placement centre as well as documents determined by the dean are demanded.

(3) (**Changed: RG-10/4/2013-28614**) One can not attend two formal educations or two undergraduate programmes. Those determined to be registered to a higher education facility at the aforementioned level, those who have an absence or forgery in their documents will not be registered; if they are registered then their registrations will be cancelled.

(4) Candidates that do not register during the dates of registration published in the academic calendar will lose their right to registration.

(5) (Add.:RG-07/02/2020-31032) Students that start their registration process and forfeit their right to registration during the registration dates published in the academic calendar will have their registration cancelled.

Acknowledgement of a previous education

ARTICLE 8 – (1) In the event of students registering for the first time having applied in the first week of the educational year;

a) The credits of the courses they have attended in a previous higher education department/programme along with the grades they have attained will be forwarded to the department and programme they have registered to as per the decision of the relevant board of directors.

b) Having accounted for the total credit of the education programme and the term credits of the programme the student has registered for, the term which the forwarded grades and their courses will calculated. This period will be deducted from

the maximum education period determined the 44th Article of the Law and which semester will be determined by the decision of the board of directors.

Special students and exchange students

ARTICLE 9 – (1) In the event of acceptance of a special student or exchange student, our University will apply the following to the special or exchange student;

a) Students of other universities will be permitted to attend courses opened with the University Board of Directors approval. Special students must satisfy all determined requirements for the courses they register for. Special students can not benefit from the rights of normal status students.

b) Students that want to take courses from other universities can be permitted with the related units board of directors recommendation and the University Board of Directors approval.

c) All procedures of students that come to the University from overseas or domestic for a certain period of time, such as tuition fees, registration, review of the grades of courses they are successful of, are carried out via two-way agreement and the legal requirements determined by the related board of directors.

Registration renewal and course registrations

ARTICLE 10 – (1) Students are required every year to renew their registrations via paying the contribution or tuition fee, register for courses and get approval from their academic advisors in the beginning of every semester in the dates published in the academic calendar. Students that have done their course registrations can change and drop courses they have registered for, or add new courses in the dates determined in the academic calendar. Students are themselves responsible with registering and the registration renewal procedure as a whole.

(2) Student contribution and tuition fees are calculated according to the 46th Article of the Law 7 of the Law dated 19/11/1992 number 3843 and “Decision on the Determination of Minimum Service Student Contribution and Secondary Education Costs“ determined by the Board of Ministers every year.

(3) Students whose justification has been accepted by the Board of Directors of the University can register in the course add and drop period.

(4) The period of non-renewal of the students that have not renewed their registration will be accounted for in the minimum education period.

Translator remarks:

The text is complex with certain terminology out of my vocabulary. Without resorting to AI or machine-aided translation tools, I had to resort to Tureng (online English-Turkish dictionary). Punctuation and formatting are paramount to these type of texts; as without adequate punctuation, the meaning of the text can shift to a completely different meaning mildly or severely, and without adequate formatting the hierarchy of the text may from general to specific, or vice versa.

PART THREE

Registration Procedures

Registration procedures

ARTICLE 7 - (1) The registration procedures of the candidates placed in the departments/programmes of the faculties/schools/vocational schools affiliated to the University are carried out in the units where they will study on the dates determined by the Senate decision.

(2) For registration, the documents in the "Guide to Higher Education Programmes and Quotas" published by the Centre for Assessment, Selection and Placement every year and the documents determined by the Rectorate are required.

(3) **(Change:RG-10/4/2013-28614)** Students cannot continue two formal associate degree or two undergraduate programmes at the same time. The registrations of those who are found to be enrolled in a higher education institution at the specified level, those whose documents are incomplete or falsified are not made; even if they have been made, they are cancelled.

(4) Candidates who do not register within the registration period specified in the academic calendar lose their registration rights.

(5) **(Addition: RG-07/02/2020-31032)** The registration of the student who starts the first registration process at the University and renounces his/her registration right between the registration dates specified in the academic calendar is cancelled.

Recognition of previous education

ARTICLE 8 - (1) Students who register to the University for the first time, if they apply within the first week of the academic year;

a) The credits of the courses they have succeeded in their previous higher education departments/programmes and the success grades they have obtained from these courses are transferred to the department and programme they are enrolled in with the decision of the relevant board of directors.

b) Taking into account the total credits of the courses in the recognised education-training programme and the semester credits in the education-training programme of the programme in which the student is enrolled, the number of semesters corresponding to these courses is calculated. This period is deducted from the maximum education period specified in Article 44 of the Law, and the semester in which the student will be adjusted is determined by the decision of the relevant board of directors.

Special student and exchange student

ARTICLE 9 - (1) The following principles are applied for the admission of special students or exchange students to the University or for the University students who will be special students or exchange students:

a) Students from other universities may be allowed to follow the courses opened with the recommendation of the relevant unit board of directors and the approval of the University Administrative Board. Special students must comply with all the conditions determined for the courses they enrol in. Special students cannot benefit from the student rights of students in normal status.

b) Students who wish to take courses from other universities may be granted permission upon the recommendation of the relevant unit board of directors and the approval of the University Administrative Board.

c) All procedures such as tuition, registration, evaluation and recognition of the grades obtained from the courses they are successful in are carried out by the decisions of the relevant boards according to the provisions of the bilateral agreement and the relevant legislation.

Registration renewal and course registrations

ARTICLE 10 - (1) At the beginning of each semester and within the periods announced in the academic calendar, students are obliged to renew their registration by paying the student contribution fee or tuition fee, register for courses, and have their academic advisors approve them. Students who have registered for courses can drop the courses they have registered for and register for new courses on the course change and drop dates specified in the academic calendar. Students are obliged to register themselves and are responsible for the entire registration renewal process.

(2) Student contributions and tuition fees are calculated as specified in Article 46 of the Law, Article 7 of the Law dated 19/11/1992 and numbered 3843, and the "Decision on the Determination of Contribution Fees to be Taken as Student Contribution to Current Service Costs in Higher Education Institutions and Secondary Education Fees" determined by the Council of Ministers for each year according to the articles of this Law.

(3) Students whose excuses are accepted by the University Administrative Board can register within the course change and drop period.

(4) The periods during which students fail to renew their registration are counted from the maximum period of study.

Comparative analysis:

Starting with the text typology, the language, format and structure are all identical. All subtitles, articles, subparagraphs, headings and titles are one-to-one on both texts. However, the largest difference we can see is with the content itself.

I will concede to the fact that legal translations require a very non-human approach. Upon comparing the two translations I immediately noticed that AI had a word-count increase of around 70, which is a large number for a text of this size. Upon further inspection, I noticed that DeepL had favoured more detailing phrases that better fit a translation of this genre of document.

In some cases I had translated some phrases (such as “fakülte/yüksekokul/meslek okulu”) into their singular equivalent (“faculty, highschool, vocational school”), AI was able to translate such terms in to their plural equivalent, which better fit the context of the document in the corresponding target language.

AI translation rephrased some sentences completely differently to its human counterpart, as I had tried to maintain the content structure and AI was going for a more human-readable legal text sentence structure.

Tech article:

The following text is a citation from one of The Guardian’s Tech articles.

Source text:

At the turn of the millennium, technology companies created a set of world-changing products that transformed life not just for adults all over the world but for children, too. Young people had been watching television since the 1950s but the new tech was far more portable, personalised and engaging than anything that came before. Yet the companies that developed them had done little or no research on the mental health effects. When faced with growing evidence that their products were harming young people, they mostly engaged in denial, obfuscation, and public relations campaigns. Companies that strive to maximise “engagement” by using psychological tricks to keep young people clicking were the worst offenders. They hooked children during vulnerable developmental stages, while their brains were rapidly rewiring in response to incoming stimulation. This included social media companies, which inflicted their greatest damage on girls, and video game companies and pornography sites, which sank their hooks deepest into boys. By designing a slew of addictive content that entered through kids’ eyes and ears, and by displacing physical play and in-person socialising, these companies have rewired childhood and changed human development on an almost unimaginable scale.

What legal limits have we imposed on these tech companies so far? Virtually none, apart from the requirement for children under 13 to get parental consent before they can sign a contract with a company. But the law in most countries didn’t require age verification; so long as a child checked a box to assert that she was old enough (or put in the right fake birthday), she could go almost anywhere on the internet – and sign into any social media app – without her parents’ knowledge or consent. (The law is being tightened in the UK, due to the [2023 Online Safety Act](#), and is under review in the US.)

Thus, the generation born after 1995 – gen Z – became the first generation in history to go through puberty with a portal in their pockets that called them away from the people nearby and into an alternative universe that was exciting, addictive and unstable. Succeeding socially in that universe required them to devote a large part of their consciousness to managing what became their online brand, posting carefully curated photographs and videos of their lives. This was now necessary to gain acceptance from peers, the oxygen of adolescence, and to avoid online shaming, the nightmare of adolescence. Gen Z teenagers got sucked into spending many hours of each day scrolling through the shiny happy posts of friends, acquaintances and distant influencers. They watched increasing quantities of user-generated videos and streamed entertainment, fed to them by algorithms that were designed to keep them online as long as possible. They spent far less time playing with, talking to, touching, or even making eye contact with their friends and families, thereby reducing their participation in social behaviour that is essential for successful human development.

*Haidt, J. (2024, March 24)

Typology:

- The text is a combination of information, statistics, dates, and personal opinion. It discusses how technology has changed the structure of society within the context of childhood and children, as well as its detriments on sociological mental health and increments of narcissistic behaviour. The text is informative in the aspect that it gives dates, statistics, and societal changes, and is persuasive in the form that it asks the reader how much we, as members of the general public, have limited the damage that tech companies create.
- The language is formal, as it has been published as a news article on The Guardian's "Tech" page. The character behind the keyboard speaks from authority and wisdom on the topic.
- The text is structured hierarchically, with an informative beginning, rhetorical development, and a cynical conclusion (with regard that it is a direct citation trimmed for size, and that there was more to the story than what was translated).
- The text is aimed towards parents (or those interested in societal mental health in general) and those prone to take action towards damage control against big tech.

Human translation:

Binyılın geçişinde, teknoloji şirketleri sadece yetişkinler değil, ama çocuklar için de birçok dünya-değiştiren ürün üretti. Gençler 1950li yıllardan beri televizyon seyrediyordu ama yeni teknoloji o zamana kadar gelen herşeyden çok daha taşınabilir, kişiselleştirilebilir ve çekiciydi. Ancak üretici firmalar ruh sağlığı etkilerine dair az araştırma yapmıştı ya da hiç araştırma yapmamıştı. Ürünlerinin gençlere zarar verdiğini öğrendiklerinin delilleriyle karşılaştıklarında çoğunluk olarak red, yalanlama ya da toplum ilişkileri kampanyalarında bulunmuşlardı. "Etkileşimi" psikolojik hilelerle artırmayı amaçlayan şirketler aralarından en kötüleriydi. Çocukları daha beyinleri içe gelen uyarıları karşılık olarak yeniden yapılandırırken hassas

gelişme çağından alıştırmaya çalışıyorlardı. Bunların arasında sosyal media şirketleri en çok zararı kızlara verdi, bilgisayar oyunları ve porno siteleri de en çok erkekleri etkiledi. Bir yığın çocukların gözlerinden ve kulaklarından girecek olan bağımlılık yapan içeriği tasarlayarak ve fiziki oyunu ve göz-göze sosyalleşmeyi arka plana atarak bu şirketler çocukluk ve insan gelişimini hayal edilemeyecek bir ölçüde yeniden yapılandırdı.

Şimdiye kadar bu teknoloji şirketlerine koyduğumuz hukuki sınırlar ne? 13 yaşın altındaki çocukların bir şirketle sözleşme imzalamadan velisinden izin istemek zorunda kalması dışında neredeyse hiç. Ama çoğu ülkedeki kanun yaş gereksinimi aratmaz; yaşının yeterli olduğunu söyleyen bir kutucuk işaretledikten sonra (ya da doğru sahte doğum gününü girdikten sonra) internetteki heryere gidilebilir; ve velinin haberi ya da izni olmadan herhangi bir sosyal media uygulamasına girilebilir. (2023 Çevrimiçi Güvenlik Yasasından dolayı Birleşik Krallık'ta kanun düzeltiliyor, ve ABD'de gözden geçiriliyor.)

Böylece 1995 sonrası doğan -Z nesli- tarihte ergenliklerini cebinde onları yakınlarındaki insanlardan uzağa ve alternatif, eğlenceli, sürükleyici ve dengesiz bir gerçekliğe çağıran bir geçiti olan ilk nesil oldu. Sosyal olarak sadece onların bilinçlerinin büyük bir kısmını çevrimiçi markalarını yönetmekle dikkatli bir şekilde hayarlarının fotoğraflarını ve videolarını paylaşarak başardılar. Bu gençliğin havası da artık eşlerden saygınlık kazanmak için gerekli oldu, ve de çevrimiçi mahcubiyetten, gençliğin kabusundan uzak kalmak için gerekli oldu. Z nesli ergenleri her gün saatlerce arkadaşlarının, tanıdıklarının ve fenomenlerinin ışıltılı gönderilerinde gezinmeye mahsur kaldılar. Onları olabildiğince uzun süre boyunca çevrimiçi tutacak algoritmalara yedirilen, giderek artan miktarlarda kullanıcı tarafından üretilen videolar ve yayımları izlediler. Arkadaşları ve aileleriyle oyun oynamakla, konuşmakla, dokunmakla veya hatta göz kontağı kurmakla gitgide daha az vakit geçirdiler, böylece başarılı insan gelişimi için olmazsa olmaz olan sosyal davranışlardan mahrum kaldılar.

Translator remarks:

The translation was fluid, with little to no necessity for external help; as the text was aimed towards the general public and general readership. Punctuation and formatting are in the background as this is a content-focused piece of literature.

Machine translation:

Milenyumun **başında** teknoloji şirketleri, sadece dünyanın dört bir yanındaki yetişkinler için değil, çocuklar için de hayatı değiştiren bir dizi ürün yarattı. Gençler 1950'lerden beri televizyon izliyorlardı ancak yeni teknoloji daha önce gelen her şeyden çok daha taşınabilir, kişiselleştirilmiş ve ilgi çekiciydi. Yine de bunları geliştiren şirketler ruh sağlığına etkileri konusunda ya çok az araştırma yapmış ya da hiç araştırma yapmamıştı. Ürünlerinin gençlere zarar verdiğine dair artan kanıtlarla karşılaştıklarında, çoğunlukla inkar, gizleme ve halkla ilişkiler kampanyalarıyla

uğraştılar. Gençlerin tıklamasını sağlamak için psikolojik hileler kullanarak "katılımı" en üst düzeye çıkarmaya çalışan şirketler en kötü suçlulardı. Çocukları, beyinleri gelen uyarılara yanıt olarak hızla yeniden yapılıyor, savunmasız gelişim aşamalarında bağladılar. Bu şirketler arasında en büyük zararı kız çocuklarına veren sosyal medya şirketleri ve kancalarını en derinden erkek çocuklarına batıran video oyun şirketleri ve pornografi siteleri de vardı. Bu şirketler, çocukların gözlerinden ve kulaklarından giren bir dizi bağımlılık yapıcı içerik tasarlayarak ve fiziksel oyun ve yüz yüze sosyalleşmenin yerini alarak, çocukluğu yeniden düzenlediler ve insan gelişimini neredeyse hayal edilemez bir ölçekte değiştirdiler.

Şimdiye kadar bu teknoloji şirketlerine ne gibi yasal sınırlamalar getirdik? Neredeyse hiçbiri, 13 yaşın altındaki çocukların bir şirketle sözleşme imzalamadan önce ebeveynlerinin onayını alma zorunluluğu dışında. Ancak çoğu ülkede yasalar yaş doğrulaması gerektirmiyordu; bir çocuk yeterince büyük olduğunu belirtmek için bir kutuyu işaretlediği (veya doğru sahte doğum gününü girdiği) sürece, ebeveynlerinin bilgisi veya onayı olmadan internette neredeyse her yere gidebilir ve herhangi bir sosyal medya uygulamasında oturum açabilirdi. (Birleşik Krallık'ta [2023 Çevrimiçi Güvenlik Yasası](#) nedeniyle yasa sıkılaştırılıyor ve ABD'de de gözden geçiriliyor).

Böylece, 1995'ten sonra doğan nesil - Z kuşağı - ceplerinde onları yakınlarındaki insanlardan uzaklaştıran ve heyecan verici, bağımlılık yaratan ve istikrarsız olan alternatif bir evrene çağıran bir portal ile ergenlik çağına giren tarihteki ilk nesil oldu. Bu evrende sosyal olarak başarılı olmak, bilinçlerinin büyük bir bölümünü çevrimiçi markalarını yönetmeye, yaşamlarının özenle seçilmiş fotoğraflarını ve videolarını yayınlamaya adanmalarını gerektirdi. Bu artık ergenliğin oksijeni olan akranlar tarafından kabul görmek ve ergenliğin kabusu olan çevrimiçi utançtan kaçınmak için gerekliydi. Z kuşağı gençleri her gün saatlerce arkadaşlarının, tanıdıklarının ve uzaktaki influencer'ların parlak mutlu paylaşımlarını kaydırarak geçirmeye başladı. Onları mümkün olduğunca uzun süre çevrimiçi tutmak için tasarlanmış algoritmalar tarafından beslenen, kullanıcı tarafından oluşturulan videoların ve akışlı eğlencenin artan miktarlarını izlediler. Arkadaşları ve aileleriyle oynamaya, konuşmaya, dokunmaya ve hatta göz teması kurmaya çok daha az zaman harcadılar ve böylece başarılı insan gelişimi için gerekli olan sosyal davranışlara katılımlarını azalttılar.

Comparative analysis:

In these two translations we can see (very mildly) that AI was "insufficient" in localising (or naturalising) the text. The translations' typologies still match that of the ST, but in comparison, I believe that the human translation better fits that of a news article in the tech column aimed towards parents & anti big-business types.

On further viewings, I noticed that the language of the AI was sometimes translated accurately, but deprived of its source intonation. Some good examples of these would be "mahsur kalmak" and "mahrum kalmak" whereas the AI would resort to generic word-for-word translations.

We can still see fictionalisation when it comes to sentence structures; but with a text like this, we shouldn't seek out errors in emphasis as it is written, not spoken.

Humorous literature:

The following is a transcription of a stand-up comedian Dave Chappelle's Netflix special "Sticks & Stones".

Source text:

First gun I bought was a 12-gauge shotgun. I didn't want the gun. Remember, though, I'd moved to a farm and I was sittin' on the porch, and I see a white dude walking across my property, entitled, like he's supposed to be there. He had a rifle over his shoulder, too. Ain't that a bitch? I said, "What the fuck is this guy doing on my property?" I was mad as shit, but I was unarmed. So, I ended up just waving to this motherfucker like a bitch. I was just, like... And as soon as he got far enough away, I ran to my car and sped to Kmart. This is in a rural white area. And remember, I was nervous, 'cause the guy was on my property, I'm black, and I was sweating. You know what I mean? And I ran to the gun counter. Black and sweaty, sweating and black, and I looked up and I was like... I looked like a slave or something. I said, "I need a gun. Immediately." Like that. Just like that. The guy didn't ask no questions, he just... grabbed a 12-gauge shotgun, handed it to me. I'd never even held a gun before. I'm like... "Well, I need... I need some bullets, too." And the guy reached under the counter, put two boxes of shells on the counter. He said, "All right, buddy. Which box do you want?" I didn't know. One box had a picture of some ducks on it. The other box had a picture of some deer. I said, "Well, what's that box with them ducks?" He said, "Oh, that there's bird shot." And then he goes just like this, I'm not exaggerating, he goes, "That won't kill a man." He said, "It'll just pepper him up nicely." I said, "What the fuck? Pepper?" You know what it means to pepper a motherfucker up? It means that when the shell explodes, hot BBs will shoot out of the barrel of the gun, not killing a motherfucker, but penetrating their skin and shallow flesh. Boy, that's gotta hurt. Hot BBs? "Aah! Aaaah!" Remember when Dick Cheney shot a motherfucker in the face and he lived? That was bird shot. I said, "Well, what's that box with the deer on it?" He goes, "Oh, that there is buckshot. That'll put a hole in a goddamn truck if you wanted to. So, which box do you want?" And he picked the one with the deer up and shook it. I thought he was trying to trick me. I was like, "Do you have a box, uh, with a picture of a white dude trespassing on it? 'Cause... ..that's exactly the strength I'm looking for. But I didn't know that if you're defending your home with a shotgun, the formula dictates that you're supposed to buy both boxes. This was not a formula that I was familiar with. It goes like this: there's six shots in a 12-gauge shotgun. So when you load the gun, you load it like this. First shot, bird shot. Next shot, buckshot. Bird shot, and then after that, gun's Jamaican. Buckshot, buckshot, buckshot. But you gotta picture it.

Okay, like, say I'm in bed and I'm sleepin', and suddenly, my wife wakes me up. "David. David, wake up!" And I'm like, "Uh, oh. Look who's come around." And I pull my dick over the top of my pajamas. And she's says, "No, I hear somethin'." I go, "Oh, this bitch." So I get up out of bed... Uh, grab the gun. I say, "Wait here, baby. I'll go check it out. Just lock the door behind me." Oh, my God, she's right. Right there in the kitchen is a heroin-addicted white and... he's digging through the change jar by the door. "I work really hard for that change. I gotta do something." So, first, I rack the shotgun.

“Hey, motherfucker!” Click-clack. That’s a test. That click-clack sound will stop a rational human being in their tracks. But, sure enough, this person is not rational. They’re sick on drugs. They’re digging in the change. I gotta act fast. This n i g g a’s almost got \$1.50. “I warned you.” Bird shot! And there it goes. Hot BB’s will permeate his yellow heroin skin. Remember, I’m not killing him, I’m just “peppering him up nice.” He lets out a heroin scream. No! And that should be the end of it. But... Uh-oh. I miscalculated. While he’s on the ground screaming, I notice that his teeth are horribly miscolored. That’s not heroin at all, is it? That’s crystal meth. He pops right back up, unscathed. Time for the heavy stuff. Clack-clack. Buckshot! And then, if he got a friend with him, I got one more bird shot left. And I repeat the cycle. After that n i g g a, it’s slugs for everybody. And I’ll be in a kitchen full of dying heroin addicts, saying stupid heroin last words. “You shot me, bro.” “Oh, it hurts, man. It hurts. Ah.” Their last words are always the dumbest words, like... “Why is your dick out?”

* Rex, T. (2019, August 26)

Typology:

This text was a transcript of a stand-up comedian, Dave Chappelle, during one of his Netflix specials “Sticks and Stones”. It is humorous by nature. It is purely for entertainment, and has no persuasive value, however it does include some biased social commentary on racial issues as well as individual armament.

The text is a transcription of a live stand-up comedy show. It is audio-visual by nature. As a transcription, some of the humour is lost without visuals. I.e. the comedian makes mockery of certain people in the show by mimicking what they might sound like. That being said, the text is heavily lenient on being an adequate subtitling.

The text is informal. So much so that the text can be interpreted as a one-way conversation. It also employs the use of humorous devices such as irony and exaggeration.

The content is a form of fictional storytelling with commentary on racial and gun-ownership issues.

The intended audience is those who enjoy comedy, with a sub-genre of people who enjoy racial & sexist comedy.

Human translation:

İlk aldığım silah 12 kalibre pompalı tüfektir. Silah almak istemiyordum. Ama hatırlayın, çiftliğe yerleşmişim ve girişte otuyordum, ve beyaz bir züppeyi görmüştüm, hak sahibi gibi yürüyordu, orda olma hakkı varmış gibi. Omzunda tüfeği de vardı birde. Şu işe baksana? Dedim ki “bu adamın mülkümde ne işi var?”. Çok sinirlendim, ama silahsızdım. O yüzden en sonunda orospu gibi bu herife el sallamaya başladım. Şöyleydim: () Adam uzaklaştıktan sonra arabama koştum ve av bayisine gittim. Bu taşra beyazı bir yerdeydi. Ve hatırlayın, endişeliydim, adam mülkiyetimdeydi çünkü. Siyahiyim, ve de terliyordum. Ne dediğimi anladın mı? Hemen tüfek reyonuna gittim. Siyahi ve terli, terli ve siyahi, adama baktım ve şöyle... Köle gibi görünüyordum. Dedim ki, “silah ihtiyacım var. Hemen”. Aynen öyle. Birebir öyle. Adam hiç soru

sormadı ve sadece 12 kalibre bir tüfeği raftan kaldırdı ve tezgaha koydu. Daha önce hiç silah tutmadım. Dedim ki... "Peki, ama benim, mermiye de ihtiyacım olacak". Adam tezgahın altına uzandı, iki kutu fişegi tezgaha koydu. Dedi ki "tamam Dostum. Hangi kutuyu istiyorsun?". Bilmiyordum. Kutunun birinde ördek resmi vardı. Öbüründe de geyik resmi vardı. Dedim ki "Peki, şu ördekli kutuda ne var?". Dedi ki, "Ah ordaki ördek saçması" Ve sonrasında hemen böyle söyledi, abartmadan söylüyorum aynen böyle, dedi ki "Onunla adam ölmez". Dedi ki "sadece biberlemiş olursun". Dedim ki "o ne lan, biberlemek mi?". Birini biberlemek ne anlama geliyor biliyor musun? Fişek patladığında, sıcak bilyeler silahın namlusundan çıkar, adamı öldürmez, ama derisi ve deri sığınını deler. Birader, canın yanar. Sıcak BB mi? "Aah! Aaaah!". Dick Chaney'nin birisini suratından vurduğunu, adamın ölmediğini hatırladınız mı? O ördek saçmasıydı. Dedim ki "peki şu geyikli kutuda ne var?". Dedi ki "ah oradaki de geyik saçması. Onunla kamyonu bile delersin isteseydin. Peki, hangi kutuyu istiyorsun?" Geyikli kutuyu aldı ve elinde salladı" Beni kandırmaya çalıştığını düşünüyordum. Dedim ki "sizde hiç... mülkiyete izinsiz giren beyazi birisinin resmi olan bir kutu var mı? çünkü tam da aradığım güçte olacaktır". Ama evini pompalıyla savunuyorsan iki kutuyu da alman gerektiğini bilmiyordum. Bunu daha önce hiç duymamıştım. Olayı şöyle: 12 kalibre tüfekte 6 fişey vardır. Ve silahı yüklediğinde böyle yüklemen lazım. İlk fişek, ördek saçması. İkinci saçması, geyik saçması. Ördek saçması, ve ondan sonra, kankanla gülüşmeye başlıyorsun. Geyik, geyik, geyik. Ama aklında canlandırman lazım.

Tamam, mesela, diyelim ki yataktayım ve uyuyorum, ve sonra dakarım beni uyandırıyor. "David. David uyan!" Ve dedim ki "Ah. Bak kimler geri geldi". Ve çavuşu pijamalarımın üstünden çıkardım. Ve diyor ki "Hayır, birşeyler duydum". Dedim ki "Ah, kariya baksana". Ve yataktan çıktım... Silahı aldım. Dedim ki "bekle beni, bebeğim. Ben hallederim. Kapıyı arkamdan kilitlerdin". Aman tanrım! Haklı çıktı. Tam da orada mutfakta eroin bağımlısı beyazi... ve kapının yanındaki bozuk para kavanozunu karıştırıyor. Çok çalıştım o bozukluklar için. Birşeyler yapmam lazım. Ve ilk olarak, tüfeğin pompasını siktim. "Hey gerizekalı!" Klik klak!. Bu bir test. O klik klak sesi akıllı birisini hareketsiz kılar. Ama emin olacağınız, bu adam akıllı değil. Uyuşturucudan beyni basmıyor. Bozuk paraları karıştırıyor. Hızlı davranmam lazım. Bu herifin 1 buçuk lirası var. "Seni uyardım" Ördek saçması! Ve aynen öyle, sıcak bilyeler onun sarımsı eroin derisini yüzüyor. Hatırlayın, öldürmüyorum, sadece "iyice biberliyorum". Eroinimsi bir çığlık attı: "Hayır!". Ve işin sonunun gelmesi gerekiyordu. Ama uh-oh. Yanlış hesaplamışım. Yerde kıvranıp dururken, dişlerinin iğreç bir şekilde sarardığını gördüm. O eroin değil ki, değil mi? Kristal meth bu. Hemen ayağa kalktı, etkilenmemişçesine. İşler büyüdü artık. Klik klak. Geyik saçması! Ve sonrasında yanında bir arkadaşı varsa bir tane daha ördek saçması var. Ve döngüyü tekrarlarım. Ondandırmasında herkese tek kurşun birader. Ve eroin bağımlısı bir mutfakta olacağım, hepsi saçma eroin bağımlısı sözler söylerler. "Beni vurdun bro. Ah canım yanıyor adamım. Canım yanıyor. Ah." Ve hepsinin son sözleri aptalca oluyor mesela... "Çavuşunu neden çıkardın?"

Translator remarks:

Out of all the translations, this one was my favourite and most fluid. Having watched this Netflix special before, I had accumulated a “translation memory” of a sort, and I was able to recall most missing parts with little necessity to double-check the ST. Note that I have “dialled down” some of the language, as this comedian frequently uses curses and racial slurs.

Machine translation:

Aldığım ilk silah 12 kalibrelik bir av tüfeğiydi. Silahı istememiştim. Hatırlayın, bir çiftliğe taşınmışım ve verandada oturuyordum ve beyaz bir adamın sanki orada olması gerekiyormuş gibi arazimde yürüdüğünü gördüm. Omzunda da bir tüfek vardı. Bu bir sürtük değil mi? "Bu herifin arazimde ne işi var?" dedim. Çok kızmışım ama silahsızdım. Sonunda o orospu çocuğuna el salladım. Yeterince uzaklaşır uzaklaşmaz arabama koştum ve Kmart'a gittim. Burası beyazların yaşadığı kırsal bir bölgeydi. Ve hatırlayın, gergindim çünkü adam benim mülkümdeydi, ben siyahım ve terliyordum. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz? Ve silah tezgahına koştum. Siyah ve terliydim, terliyordum ve siyahtım, yukarı baktım ve sanki... Köle gibi bir şeydim. Dedim ki, "Bir silaha ihtiyacım var. Derhal." İşte böyle. Aynen böyle. Adam hiç soru sormadı, sadece... 12 kalibrelik bir av tüfeği aldı ve bana uzattı. Daha önce hiç silah tutmamışım. "Benim de mermiye ihtiyacım var." dedim. Adam tezgahın altına uzandı ve iki kutu mermiyi tezgahın üzerine koydu. Dedi ki, "Pekala dostum. Hangi kutuyu istiyorsun?" Bilmiyordum. Bir kutunun üzerinde ördek resmi vardı. Diğer kutuda ise geyik resmi vardı. "Peki, ördeklerin olduğu kutu hangisi?" dedim. Dedi ki, "Oh, bu kuş saçması." Ve sonra aynen şöyle dedi, abartmıyorum, "Bu bir adamı öldürmez." "Sadece onu güzelce biberler." dedi. Dedim ki, "Bu da ne? Biber mi?" dedim. Bir orospu çocuğunu biberlemek ne demek biliyor musun? Mermi patladığında, silahın namlusundan sıcak mermiler fırlayacak, bir orospu çocuğunu öldürmeyecek, ama derisine ve sığ etine nüfuz edecek demektir. Bu acıtılmış olmalı. Sıcak mermi mi? "Aah! Aaaaah!" Dick Cheney'nin bir orospu çocuğunu suratından vurduğu ve onun yaşadığı zamanı hatırlıyor musunuz? O kuş atışıydı. "Peki, üzerinde geyik olan kutu ne?" dedim. "Oh, o saçma. İstesen kamyonda bile delik açabilir. Peki, hangi kutuyu istiyorsun?" İçinde geyik olanı aldı ve salladı. Beni kandırmaya çalıştığını düşündüm. "Üzerinde izinsiz giren beyaz bir adamın resmi olan bir kutunuz var mı? Çünkü... .... bu tam da aradığım güç. Ama evinizi bir pompalı tüfekle savunuyorsanız, formülün her iki kutuyu da satın almanızı gerektirdiğini bilmiyordum. Bu benim aşına olduğum bir formül değildi. Şöyle: 12 kalibrelik bir av tüfeğinde altı atış vardır. Silahı doldururken şu şekilde doldurursunuz. İlk atış, kuş saçması. Sonraki atış, saçma. Kuş saçması ve ondan sonra Jamaika saçması. Saçma, saçma, saçma. Ama hayal etmelisin. Tamam, diyelim ki yatağımdayım ve uyuyorum ve aniden karım beni uyandırıyor. "David. David, uyan!" Ben de, "Ah, oh. Bakın kim gelmiş." Ve sikimi pijamamın üstünden çektim. O da "Hayır, bir şey duydum." dedi. "Oh, bu kaltak." dedim. Sonra yataktan kalktım... Silahı aldım. Dedim ki, "Burada bekle, bebeğim. Gidip kontrol edeceğim. Kapıyı arkamdan kilitle." Aman Tanrım, haklıydı. Mutfakta eroin bağımlısı bir beyaz var ve... kapının yanındaki bozuk para kavanozunu karıştırıyor. "O para üstü için çok çalışıyorum. Bir şeyler yapmalıyım." Ben de önce tüfeği doğrulttum. "Hey, orospu çocuğu!" Tık tık. Bu

bir test. Bu tık tık sesi mantıklı bir insanı durduracaktır. Ama eminim ki bu kişi mantıklı değil. Uyuşturucu hastasıdır. Üstünü kazıyorlar. Hızlı hareket etmeliyim. Bu n i g g a neredeyse 1.50 dolar aldı. "Seni uyarmıştım." Kuş vuruşu! Ve işte gidiyor. Sıcak BB'ler sarı eroin derisine nüfuz edecek. Unutma, onu öldürmüyorum, sadece "güzelce biberliyorum." Bir eroin çığılığı atacak. Hayır! Hayır! Ve bu onun sonu olmalı. Ama... Uh-oh. Yanlış hesaplamışım. Yerde çığılık atarken, dişlerinin korkunç derecede yanlış renkte olduğunu fark ettim. Bu eroin değil, değil mi? Bu kristal meth. Hemen ayağa kalktı, yara almadan. Ağır şeylerin zamanı geldi. Clack-clack. Buckshot! Ve sonra, eğer yanında bir arkadaşı varsa, bir kuş atışı daha yapıyorum. Ve döngüyü tekrarlıyorum. Ondan sonra herkes için kurşun. Ve ölmek üzere olan eroin bağımlılarıyla dolu bir mutfakta, eroinin son sözlerini söyleyeceğim. "Beni vurdun, kardeşim." "Acıyor dostum. Acıdı. Ah." Son sözleri hep en aptalca sözler olur, mesela... "Neden sikin dışarıda?"

Comparative analysis:

My choice of text was no accident. I wanted to choose something that would really challenge AI; not something that was just comedic in nature but something that AI lacks for such translations: eyes & emotions.

AI was still able to interpret that this was a transcription of a live stand-up comedy show, and was still able to translate with accuracy. But the comedy is somewhat lost with the puns and language. Naturalisation is a big part of this type of text, as comedy doesn't translate well. In contrast, I believe that although not entirely phrase-for-phrase or content oriented translation, the human translation fares better with some terms and phrases being localised according to the target culture.

Profanity is a big part of Chappelle's act, with the N-word being handed out generously. Without being controversial and using the Turkish equivalent I believe I was able to remedy the situation. On the other hand, AI was unable to recognise the censorship that is spacing out a word letter-by-letter. Furthermore, it can be interpreted from other famous stand-up comedians like Cem Yılmaz, or other sketch-based comedy shows like "Çok Güzel Hareketler Bunlar" that Turkish censure is not as reciprocal as western, English-speaking communities when it comes to profanity. This is mostly remedied in the human translation with words that demote the profane effect of thoughts. However, AI was less forgiving in this aspect, with using words that are much more vulgar and have a much more profane effect compared to their English equivalent.

Conclusion

We can almost unanimously agree that AI translation and Computer Assisted Translation tools have aged well over the past few decades. If someone was to put all of their trust in Google Translate 15 years ago with their immigration papers, or

run an entire webpage or comedic transcript through a similar online language service that was designed for (at best) translating single words, phrases or sentences, the results would range from hilariously inaccurate to devastatingly illegible.

In recent years, with the emergence of the Age of Artificial Intelligence, we can put our trust in services like DeepL, ChatGPT, MateCAT, SmartCAT etc. to give us accurate translations; even more accurate than their human counterparts. But now the question wouldn't be whether the translation is accurate, but if it is human.

With translation of legal and legislative documents, I personally admit defeat.

With texts of tech-related news articles, I conclude a tie.

With comedic/humorous texts, I conclude that AI is a long way off from catching the naturalness or the human aspect.

References

Haidt, J. (2024, March 24). Generation Anxiety: smartphones have created a gen Z mental health crisis – but there are ways to fix it. *The Observer*.

<https://www.theguardian.com/books/2024/mar/24/the-anxious-generation-jonathan-haidt-book-extract-instagram-tiktok-smartphones-social-media-screens>

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2011, November 28). www.mevzuat.gov.tr

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=15254&MevzuatTur=8&MevzuatTertip=5>

Rex, T. (2019, August 26). *Dave Chappelle: Sticks & Stones (2019) – Transcript*.

Scraps from the Loft. <https://scrapsfromtheloft.com/comedy/dave-chappelle-sticks-stones-transcript/>